

Magyar expedícióval a világ körül VI.

**ÓCEÁNIA
LEGSZEBB TÁJAI**

II. rész

Színes diapozitívek 1—49-ig

Magyar Diafilmgyártó Vállalat

Írta és fényképezte: dr. Balogh János

Szerkesztette: Fehér Judit

1. „Ohia lehua” — ilyen dallamos neve van hawaii nyelven ennek a meggypiros virágú hawaii-szigeti fának. Amikor először jártam a szigeteken, éppen virágjában volt — távolról nézve mintha egész hegyoldalak lángba borultak volna.

2. Honolulu, a Hawaii-szigetek fővárosa. Híres szórakoztató negyede, a Waikiki, ahol esténként sokszor olyan vörös az ég, mint a lehuafa virága. Bár a honolulu múzeum vendégeként jártam itt, a fővárosból keveset láttam, a tudományos munka a szigetek távoli zugaiba szólított bennünket.

3. A város tele van parkokkal, kertekkel. Itt is virágban állott a madagaszkári eredetű tűzfa, amelyet már Új-Kaledóniából ismertem.

4. A Moana Hotel előtt táblával jelölték meg ezt a banyan-fát (ázsiai fikuszféle), noha ez a példány szinte eltörpül a Hawaii-szigetek legnagyobb fája mellett, amelynek talajra nyúló támaszgyökerei 50 méter átmérőjű helyet foglalnak el.

5. Honolulu villanegyedében piros falként húzódnak a mikulásvirágból ültetett élősövények. Ez a növény mexikói eredetű kutyatej-féle, amely dísznövényként az egész világon elterjedt.

6. Ausztrália felől érkező repülőgépünk elhaladt Pearl Harbour kikötője felett. Itt áll a japánok második világháború alatti támadását felidéző emlékmű.

7. A Hawaii szigetcsoport fővárosa, Honolulu az Oahu szigeten épült. Innen indult el expedíciónk. A várost a Gyémánt-fej nevű hegy irányában hagytuk el, a tenger partja mentén haladva, amelynek színe itt is olyan sötétkék, mint Óceániában mindenütt.

8. A Hawaii-szigetek nemzeti sportja a „surf”, az igazi hullámlovaglás. Kedvelt, bár nem veszélytelen szórakozás. A hullámokon sikló jármű hihetetlenül felgyorsul, úgyhogy a hullámlovasoknak el kell sajátítaniuk a vízbeesés „tudományát” is.

9. Oahu szigetét tökéletesen megépített autópályák hálózzák be. Rengeteg itt az autó, mert a lakosság jelentős része a várostól távol, kertvárosi övezetekben lakik..

10. Az autópálya szintkülönbségeit alagutakkal, viaduktokkal egyenlítik ki. Képünkön a magyaros hangzású Pali-alagút bejáratát látjuk.

11. Molokait, az egyik legkisebb szigetet éppen csak érintettük, hogy néhány talajmintát vegyünk rajta. A sziget északi partján, páratlanul szép természeti környezetben volt egykor a lepra-telep.

12. A Hawaii-szigetek Óceánia északi részén vannak. Fontos vizsgálatokat végeztünk Kauai szigetén, amely több, mint ötmillió éves. Korát a szigetet felépítő kőzetek radioaktív izotópjai alapján pontosan meg tud-

ták állapítani. Ám ezen a képen is látható, hogy régebben keletkezett területről van szó, ugyanis hosszú időbe telik, amíg a völgyek ilyen mélyen bevágódnak a hegyekbe.

13. Az egyik legérdekesebb hawaii képem: Kauai partjai, napfelkelte után. A csaknem vízszintesen érkező napsugarak kiemelik a sok csapadéktól szinte késpengeszerűen lekopott hegygerinceket.

14. Az Opaekaa-vízesések mélyen bevágódott völgybe zuhannak alá. A Hawaii-szigeteken nagyon sok az eső, így még a frissen irtott hegyoldalak is gyorsan kiszőlnek.

15. A Hawaii-szigetek legnagyobb folyója, a Wailua, szintén Kauain, a legöregebb szigeten található.

16. A Menehune-tó Kauai szigetén. A tó medrét a monda szerint egy törpe egyetlen éjszaka ásta ki...

17. Utunk következő állomása Maui szigete volt. Számos érdekessége közül az egyik kép háttérében látható, fantasztikus alakú hegy, az Iao Tú. Az előtérben hatalmas köveket görgető hegyipatak folyik.

18. Bár nem volt rá idő, hogy még közelebb menjünk a hihetetlenül meredek hegyhez, a ködös, esős idő elenére sikerült túrható fényképen megörökítenem.

19. Maui szigetének egyik nevezetessége a Haleakala vulkán. Több alkalommal felkerestem, hogy talajvizsgálásokat végezzek rajta, hol pedig filmezés céljából. A hegyről nézve reggel többnyire tiszta a látóhatár, de dél felé lassan felhők gyülekeznek a tenger fölött.

20. A legtöbb látogató a Haleakala vulkán kialudt kráterét keresi fel. A hatalmas kráterben valamikor több fiók-vulkán működött. Ma olyan, mintha holdbéli tájon járnánk.

21. A vállalkozó szellemű turisták gyalog vágnak neki a vulkánhoz vezető, egynaposnál is hosszabb útnak. 3000 méter körüli magasságban fagyos éjszakát kell eltölteniük a szabadban, de a csodálatos látvány kárpótolja őket a kényelmetlenségekért.

22. Alkonyat felé megnyúlnak az árnyékok, és a tenger felől köd úszik fel a Haleakala kráterébe. A kép egy lávafolyás medrét mutatja.

23. A Haleakala kráter botanikus érdekessége ez az ezüstkard nevű, a napraforgó rokonságába tartozó növény. Az elmúlt évtizedekben szinte teljesen kipusztították, de újabban visszatelepítik s így sikerült a számát növelni.

24. A sziget alacsonyabb részein, főleg az utak mentén sűrű páfránybozót nő. A páfrány itt az erdők kipusztítását jelzi, mert elsőként jelenik meg az erdőirtás helyén.

25. A gyorsan növő páfrányfák jellegzetesen beletartoznak a táj képébe. A fák tövében érdekes, ősi ízeltlábú állatok élnek.

26. Erdei tisztásokon, utak mentén a bennszülött hawaii virágokkal együtt nőnek „behurcolt” kerti virágok is. A sziget éghajlata üvegházéhoz hasonló: a szabadba kerülő virágmag könnyen kikel és néha óriásira nő. Látni itt bokor nagyságú muskátlit, hortenziát és más európai kerti virágot, tucatszámra. Valószínűleg ilyen ez a fukszia is, amit az út mentén fényképeztem.

27. Utolsó állomásunk a nagy Hawaii sziget volt. Ez a sziget „csak” kb. egymillió éves, itt a legfiatalabb, tehát a legélénkebb a vulkáni tevékenység. Hilo, a főváros partjánál a tengerben heverő fekete lávadarabok jelzik, hogy a vulkáni tevékenység a sziget belsejéből idáig hatol.

28. Utunk előbb a tengerparton vezetett, majd fokozatosan kapaszkodtunk fel a még működő vulkánokra. A parton egy régi, apró templomot találtunk, amely Szent Péter nevét viseli, bár nemigen emlékeztet római testvére.

29. A Hawaii szigeteken szinte mindig működik valamelyik vulkán. Mi is szerencsések voltunk: lefényképezhettünk egy lávaömlést.

30. A frissen kiömlött láva gyorsan hűl ki, hatalmas, lepényszerű darabokban. Ha a repedésekbe benézünk, látjuk, hogy a mélyben izzik a láva, de a megszilárdult felszínen már járhatunk vastagtalpú cipőben. Mint a tábla is mutatja, turistáknak szigorúan tilos ezekre a helyekre belépni.

31. A hawaii vulkánok lávája rendkívül híg, szinte vízszerűen folyik. Gyors folyása miatt veszélyes a közelébe menni. Kevéssel odaérkezésünk előtt egy friss lávaömlés éppen eltorlaszolta az országutat. Még füstölt a kihűlő láva, amikor a turisták már megjelentek a helyszínen fényképezni.

32. Hawaii szigetén felkerestük a 4205 méter magas Mauna Kea vulkánt. Hideg évszakban, amikor ez a felvétel is készült, kiterjedt hótakaró fedt. Nyáron a hótakaró visszahúzódik — ebben az időszakban közelítettük meg a csúcst, hogy talajmintákat gyűjtsünk.

33. Piros Landrover kocsinkkal egészen a csúcs alatt lévő obszervatóriumig sikerült feljutnunk. Innen gyalog mentünk tovább. Előbb még a kocsni tetejéről készítettem néhány felvételt a csúcsról.

34. A Hawaii szigeteken hirtelen köszönt be az éjszaka. Alighogy a nap lebukik, kelet felől már sötétség borítja el az eget. Fény és árnyék valami leírhatatlan zöld színben megy át egymásba. Ezeket a pillanatok örökíti meg a felvételem.

35. A híres földrajzi utazó, Balázs Dénes a Csendes-óceáni szigeteket asztallapra szórt mákszemekhez hasonlította. A képen a két „mákszem”... Felvételünk a Samoa-szigetek fővárosa, Apia közelében készült, de ugyanilyen a tengerpart és ilyenek a pálmafák a Csendes-óceán bármelyik szigetén.

36. Erről a felvételtől a hozzáértő szem azonnal megállapítja, hogy vulkáni szigeten készült, mert fekete homok csak elmállott vulkáni kőzetekből keletkezik. A fekete homokkal borított, festői szép Solosolo-öböl hét kilométerre van Apiától.

37. Apia közelében, Mulinu'-ban van a világ első zsupfedelű parlamentje. Ez a különös képviselőház a nagy főnökök temetkezési helye mellett található.

38. Stevenson, a Kincses sziget világhírű írója legszebb éveit Samoában töltötte, innen származó feleségével. A Vaea hegy tetején, Paiában temették el. Bár tudományos kutatások céljából kerestem fel a szigetet, én is elmentem a sírhoz, turisták ezreihez hasonlóan. A szarkofágon mindig van friss virág.

39. Mindössze húszpercnyi repülőút után gépünk az Egyesült Államokhoz tartozó Amerikai Samoán szállt le. A repülőtér mögött látható furcsa hegy neve Rainmaker, azaz „esőcsináló”. Ha a csúcs körül megjelennek a fellegek, rövid időn belül zuhog a szigeten a trópusi zápor.

40. Pago Pago, a kikötő festői öböl partján fekszik. A kormányépületek és a turistaszállók egyaránt a helyi építkezést utánozzák: zsuptetővel vannak fedve. Ez nemcsak a legjobb hőszigetelő a trópusi klímában, hanem jól véd a hatalmas esőzések ellen is.

41. Tahiti, pontos polinéziai nevén Otaheiti Óceánia leghíresebb szigete. Kétszer is jártam ott: egyszer tudományos kutatás céljából, másodszer egy televíziós filmsorozat készítése során. A fővárost, Papeetét (helyes ejtése: papeété) meredek, vulkanikus hegyek veszik körül.

42. Papeete közelében, a Maeva-öbölben luxushotel várja a nagypénzű turistákat. Az öböl bejáratát korallzátony védi a nyílt tenger hullámaintól.

43. Papeete repülőtere a tengerbe épült, úgy, hogy feltöltötték az alig félméteres vízzel borított korallzátonyokat. A repülőtérrel az alig félméteres vízzel borított korallzátonyokat. A repülőtérrel szemben, mintegy 20 kilométernyi távolságban emelkedik Moorea szigete, vulkanikus eredetű, csipkés hegycsúcaival.

44. Óceánia egyik legszebb tengeröblének tartják a Moorea északi partján lévő Opunohu öblöt. Papeetéből tízperces repülőúttal vagy hajóval érhető el.

45. Alkonyatkor Moorea szigete a világos aranysárgától a piros számtalan árnyalatán át a feketéig minden színben tündöklök. Amikor az égbolt felölti a trópusi naplementére jellemző zöld színét, a hegyek körvonalai feketére változnak.

46. Óceánia atollszigetei mindenütt egyformán szépek. A lagunák mozdulatlan vize élesen tükrözi a pálmafákat és az alattuk meghúzódó kunyhókat. Itt végzett talajvizsgálataim néhány jellegzetes apró ízeltlábú felfedezését eredményezték, s emellett sok-sok ilyen szép felvételt.

47. Sokan Bora-Bora szigetét tartják valamennyi óceániai sziget között a legszebbnek. Repülőgépről nézve mintha valami különleges rajzfilm részlete lenne, a tenger kék árnyalataival, a fekete vulkáni kőzetekkel és a hófehér felhőkkel. Sajnos, ma már Bora Bora is idegenforgalmi látványosság, luxusszállodával, megfizethetetlen árakkal.

48. Van azonban Óceániában egy olyan valami, amit sem a turizmus, sem a kapzsiság nem ronthat el: a tájak szépsége. Ezzel búcsúzunk álmaink birodalmától, Óceániától.

49. VÉGE

Diafilm hny. 3392 — 500 pld.

F. k.: Hári Ferenc